

Om 'Ragnhilds gård'

'Ragnhilds Gård', Møllestangsvej nr. 1 på Nyord, er én af de mest centralt placerede firelængede gårde i landsbyen, lige over for kirken. Efter den forrige ejers død i 2018 blev gården købt af en personkreds med tilknytning til Nyord, organiseret i interessentskabet 'Møllestang I/S'.

Interessentskabet er herefter gået i gang med at restaurere gården som en 'mønsterrestaurering', der dels vil medføre at gårdens længer igen vil blive udnyttet til forskellige formål, der vil styrke den boligmæssige og erhvervmæssige udvikling på Nyord – uden at forringe de bærende bevaringsværdier, udvendigt og indvendigt, dels vil gården forbedre og forstærke landsbyens kulturmiljø og sociale fællesskab. Blandt de mest bevaringsværdige elementer ved gården er diverse sætninger og skævheder i bindingsværket. Selve gårdspladsen er fantastisk smuk og velproportioneret. De høje og flotte rejste, bræddebeklædte gavle, fem i alt, er også et markant arkitektonisk træk ved gården.

Gården formodes at være opført i 1727, jf. inskriptionen på hammerbåndet på det tidligere forstue-ildsted, i den ældste stuehuslænge, der nu bliver restaureret.

015 AKRD 1727

Det tidligere forstue-ildsted med inskriptionen: Ole JenSen Anne Kristine RasmusDatter 1727

Konstruktionen består af kraftigt egebindingsværk, uden fodrem, idet stolperne står på store sten, med korte stykker 'fodtræ' mellem, for at holde 'støjlerner' til de lerklinede vægge fast i bunden. En mindre del af de udvendige bindingsværkstavl er lerklinede, men stort set alle de indvendige vægge er, hvilket indgår i restaureringsprojektet. Bygningerne er i gang med at blive forsynet med et helt nyt stråtag og en stribe ikke særligt tilpassede nye termovinduer af splintræ bliver skiftet ud med nye, koblede vinduer af kernetræ med udvendigt trukket glas i kitfals.

Indretningsmæssigt bliver den eksisterende bolig i stuehuset moderniseret og prioriteres udlejet til en økologisk landmand, som virksomheden Nyord Ø-kød vil ansætte for at udvikle virksomhedens produktion af højkvalitets økologisk oksekød. (Nyord Ø-kød ejes af nogle af de samme personer, som har etableret Møllestang 1/5.). Der etableres endnu en mindre lejlighed, der skal kunne anvendes til både helårsbolig og feriebolig.

Gårdens tidligere stalde skal indrettes til et lille Vandrehjem med 4 værelser for Camøno-vandrere/cyklister, som der er et stort behov for på Nyord, idet øen har 150-200.000 dagsgæster pr. år. En lille gårdbutik i resten af stalden vil kunne forsyne øens gæster med bl.a. lokale produkter.

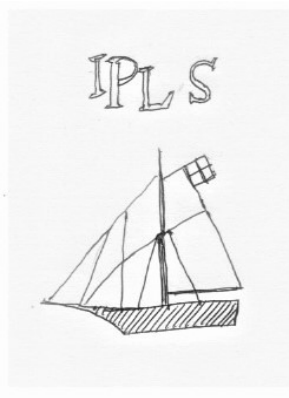
Nyord

Nyord er en lille landsby på øen Nyord, der ligger nordvest for Møn, lige ud til Bøgestrømmen. Den oprindelige stavemåde i 'Valdemars Jordebog' i 1300-tallet er *Nyorth*, en forvanskning af Nyvarth = 'det nye varth', idet ordet 'varth/warth', efter tysk 'warde', betyder en bemanded 'vagt- og udkikspost', der bl.a. lå ved landets vigtige søveje.

Et *warth* bestod af et palisade-omkranset 'tårn' af træ på fire kraftige pæle. De blev bygget af kongemagten i 1000-tallet og senere, for at varsle fjendtlige flådeangreb, både på landsbyerne og på de fremvoksende købstæder. Wartherne, der bl.a. er nævnt i 'Jyske Lov' fra 1241, kunne sende advarende røgsignaler afsted fra opstillede bål (baune), der spredte sig videre til et system af *baunehøje*, inde i land. De virkede praktisk nok både dag og nat. De fleste baunehøje bærer disse navne endnu. (Se Ole Crumlin-Pedersen: *Søvejen til Roskilde*, 1978).

Een dag om året, der meget praktisk var den længste, så man ikke behøvede en kalender, i dag kaldt Skt. Hans, afprøvede man baune-systemet for at se om det virkede. Gjorde det ikke det, skulle man ride fra landsby til landsby med en 'brændt stav', der symboliserede ilden fra bavnene. Det med hekse kommer først til, 500 år senere, efter at det gamle røgvarslingsystem var gået i 'glemmebogen'.

I 1700-tallet blev Nyord 'lodsernes ø', efter påbud fra kongen, og i 1887 opførte Staten et lillebitte udkikshus, kaldt 'Møllestangen', til lodserne, sandsynligvis på samme sted hvor kongens befæstede 'warth' (udkikstårn) lå i middelalderen, og senere, efter navnet at dømme, en vindmølle.

T.v.: Et 'Warth' – palisadeomkranset udkikstårn på Bayeux-tapetet – som det måske har set ud på Nyord. I midten en gaffelrigget lodsboat – indridset i bindingsværket på Ragnhilds Gård af 'Jens Peter LarSen'. T.h.: Lodshuset 'Møllestangen' på Nyord. Nu Danmarks mindste museum.

På grund af de trange forhold på øen er landsbyen aldrig blevet 'udflyttet', så den dag i dag ligger der tre- og firelængede gårde på stribe – afvekslende med mindre gadehuse og 'inderstehuse', hvor de udgør et ret enestående kulturmiljø.

Den første bygningsregistrant i Danmark

Som nævnt ovenfor var øen og landsbyen Nyord genstand for den første bygningsregistrant i Danmark, udarbejdet for Stege kommune og Fonden for Bygnings- og Landskabskultur af byplankonsulent Vibeke Fischer Thomsen i 1968. I dag er øen en del af Vordingborg kommune, hvorfra vi skal høre om erfaringerne med at bevare landsbyens bygningskultur i dag

I landsbyen ligger der endvidere to fredede bindingsværksgårde, som 'Fredningsstyrelsen' bekostede den udvendige istandsættelse af i 2000, hvorefter de blev solgt på auktion. De to gårde repræsenterer den ene af Danmarks fire tilbageværende 'tvillinggårde', en tidligere ret udbredt bondegårdstype.

Netværk for Bindingsværk

er et tværfagligt netværk for alle, der interesserer sig for bindingsværkshuse – kommuner, private, håndværkere, rådgivere m.fl. Netværket holder møder om forskellige emner i relation til bindingsværk, rundt omkring i landet, ca. to gange om året. Netværket holder også kurser for håndværkere.

Læs mere på: www.netvaerkforbindingsvaerk.dk